

ז' בחשוון - בקשת גשמים

לקראת ז' בחשוון הבאנו את הסיפור על נקדימון בן גוריון ו120 מעיינות המים. מתוך הסיפור הרחבנו את השיח על בקשת גשמים, על מעלת המים- חיים לעולם והנזק שהמים יכולים לגרום.

בתפילה

מוסיפים "ותן טל ומטר לברכה" אפשר לבחור חזן שדופק על השולחן (כמו על הבימה בבית הכנסת) ומכריז "היום מוסיפים בתפילה ותן טל ומטר"
לאחר התפילה המלמד יכול להסביר שרק היום מתחילים להוסיף בקשת גשמים, משום שבזמן בית המקדש, היו הרבה עולי רגל שהגיעו לירושלים לחג הסוכות. מתוכם היו עולים שבאו ממש מרחוק והדרך לביתם ארוכה. פעם, כשנסעו בעגלות עם סוסים או גמלים, היתה הדרך מתארכת לשבועיים ימים!
כל עם ישראל ממתין לגשם, בעלי החיים והצמחים ממתינים לגשם, אבל עם ישראל ממתין עד שאחרוני העולים יחזרו לביתם ולא יצטערו בדרך בגלל הגשם.
לכן רק בז' בחשוון מתחילים להתפלל על הגשם.

במפגש הבוקר

סיפור על נקדימון בן גוריון ובורות המים (תענית י"ט).

היה זה בסוף ימי בית המקדש השני. כל החורף לא ירד גשם, הגיע חג הפסח ובני ישראל עלו לרגל אך הבורות והבארות היו ריקים לא היה להם מים לשתות. פעם לא היו ברזים וצינורות שהובילו מים לכל בית. היה בור בחצר. הבור היה מתמלא במי גשמים ועם דלי היו שואבים את המים ושותים.

בשביל מה עוד צריך מים?

לבישול, לניקיון, לרחצה, לכביסה, להשקות את הצמחים, את הבהמות, מה יעשו בלי מים בירושלים?

היה בירושלים יהודי עשיר בשם נקדימון בן גוריון, הוא חשב על פתרון: הוא הלך לגוי עשיר שהיו ברשותו שניים עשר מאגרי מים ענקיים, וביקש ממנו לתת לו את כל המים שיש לו עבור עולי הרגלים.

נקדימון הבטיח לו שאם לא ירדו גשמים וימלאו את המאגרים עד תאריך שסיכמו מראש, הוא ישלם לו בתמורה סכום עתק של שתיים עשרה ככרות כסף.

נקדימון קיבל את המים, עולי הרגל שתו והשתמשו לכל צרכיהם.

ואז, הגיע התאריך שהבטיח נקדימון להחזיר את המים, אולם הגשמים לא ירדו. הגוי שלח שליחים אל נקדימון:

(כאן אפשר להפוך את הסיפור להצגה בעזרת הילדים)

ילד אחד יהיה השליח של הגוי וילד אחר יציג את נקדימון. [דפיקות בדלת]

שליח: "אדוני שלח אותי לאמור: הכסף או המים"

נקדימון: "עוד היום גדול, עד סוף היום יקבל את הכסף או המים"

הגיעה שעת הצהריים ועדין לא ירדו גשמים,

שוב בוחרים ילד שיהיה השליח וילד שיהיה נקדימון:

שליח: "אדוני שלח אותי לאמור: הכסף או המים"

נקדימון: "עוד היום גדול, עד סוף היום יקבל את הכסף או המים"

לפנות ערב שוב מגיע השליח לנקדימון בפעם השלישית בדרישה:
שליח: "או את הכסף או את המים".

נקדימון: עד שלא תשקע השמש אני מאמין שה' אלוקים יוריד גשם!

צחק הגוי: "כל השנה כולה לא ירדו גשמים, ועכשיו, בזמן הקצר שנשאר עד סוף היום, חושב נקדימון שירדו גשמים? שמח האדון הגוי, עוד מעט אקבל את כל הכסף ואהיה עשיר גדול!
ובאותו זמן נכנס נקדימון לבית המקדש כשהוא עצוב והתפלל לה'.

אמר לפניו: "ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי לוויתי את המים מהגוי אלא לכבודך עשיתי - שיהיו המים מצויים לעולי הרגלים".

מיד התמלאו השמיים בעננים וירד גשם חזק שמילא את כל שתיים עשרה המעיינות של האדון הגוי, אף יותר ממה שהיה בהם קודם.

הגוי יצא מביתו ונקדימון חזר מבית המקדש, הם נפגשו בדרך.

אמר הגוי: "יודע אני שה' הוריד את הגשם בגלל תפילתך, אבל קבענו תאריך והנה כבר לילה, איחרת להחזיר את המים. שלם לי מה שהבטחת".

חזר נקדימון לבית המקדש ושוב התפלל: "ריבונו של עולם, תעשה נס שיראו כולם שהמים שולמו בזמן".

מיד התפזרו העננים וזרחה השמש וראו כולם שהמעיינות התמלאו במים בטרם נגמר היום.

אפשר להוסיף בהתאם לגיל הילדים: לכן קראו לו נקדימון (שמו הקודם היה בוני) שנקדמה חמה עבורו.

פעילות בעקבות הסיפור

אפשר לעודד את כל ילדי הגן להתפלל כמו שעשה נקדימון:

"ה', ה', תוריד לנו גשם, אפשר לקיים הרבה מצוות עם מים, תוריד לנו גשם שנוכל לקיים מצוותיך"

באילו מצוות משתמשים במים? (המלמד יכול לשמוע רעיונות מהילדים ולהוסיף עוד ולהסביר מעט על כל מצווה) נטילת ידיים בבוקר ולפני האוכל, מים אחרונים, טבילת כלים, הגעלת כלים, מצה, הכשרת בשר, ניקיון, ברכות על הברק והרעם בזמן הגשם, ועוד.

אחרי שנותנים דוגמאות אפשר לשחק במשחק פנטומימה:

ילד מציג מצווה באמצעות תנועות ידיים בלבד וצריך לנחש איזו מצווה הוא מציג.

ושבו חוזרים ביחד על התפילה:

"ה', ה', תוריד לנו גשם, אפשר לקיים הרבה מצוות עם מים, תוריד לנו גשם שנוכל לקיים מצוותיך"

מה עוד נבקש מה' בהקשר לגשם?

נראה לילדים תמונות של שטפונות, סערות, צונאמי ברד כבד וכד'. (מצורף)

לפעמים הגשמים יכולים להיות מסוכנים. אילו סכנות יש בגשם?

תשובות הילדים: שטפון, הצפה, ברד ששובר את העצים והורס את הירקות. מכת ברק, ועוד.

אנחנו מבקשים מה' שהגשם יהיה לברכה!

המלמד מדקלם עם הילדים מתוך תפילת הגשם:

לְבָרְכָהּ וְלֹא לְקַלְלָהּ

לְחַיִּים וְלֹא לְמוֹת

לְשִׁבְעַת וְלֹא לְרָזוֹן

אחרי שמבינים את משמעות הבקשה מה' מבקשים ומתפללים ביתר שאת.

שרים:

"משיב הרוח ומריד הגשם
ותן טל ומטר לברכה" (במנגינה המסורתית)
ומוסיפים באותה המנגינה:
שהגשם שירד, יהיה רק לברכה!
שהגשם שירד, יתן לנו שמחה!
שהגשם שירד, ישקה את השדות!
גם החיות והבהמות לה' מודות!

בשעת הצר

משחק "אמא אמרה שירד גשם"

כל ילד יקבל צלחת חד פעמית גדולה שתשמש כמטריה.
(אפשר לפני המשחק לתת לילדים להדביק מדבקות על הצלחת)
בוחרים ילד אחד שהוא האמא - "מסתכל בחלון" ומכריז "אמא אמרה שירד גשם" כל הילדים שמים את הצלחות-
המטריות על הראש. אם הילד אומר רק "יורד גשם" אז משאירים את הצלחת מתחת לכסא. צריך לשים לב ולא
להתבלבל האם הילד אומר "אמא אמרה" או לא. (כמו במשחק המלך אמר).

משחק חשבוני יורד גשם

ילד אחד הוא העומד והילדים מתפזרים בחצר ושואלים אותו:
"יורד גשם, כמה טיפות?" הילד בוחר לענות: 4 גדולות ו-2 קטנות לדוגמא, הילדים מתקדמים לכיוון הילד הסופר לפי
מה שאמר - 4 פסיעות גדולות ו-2 פסיעות קטנות, הראשון שמגיע עד הילד הסופר - מתחלף איתו והוא הסופר...

בשעת יצירה

ניתן לתת לילדים שני דפים או לחלק דף A4 לחצי ולתת להם לצייר "התועלת בגשם והנזק בגשם" וליצור בחופשיות,
עם צבעי פנדה או מריחת פלסטלינה או להדביק מחומרים שונים ומגוונים. את היצירות כדאי לתלות בפינת היצירה בגן.

מצורף

התאמת צבע- אטבים למטריות גילאי 3

גוזרים את כרטיסי המטריות ומניחים על השולחן,
בכל תור ילד בוחר מטריה אחת ומצמיד אליה אטבים בהתאם לצבעי המטריה
(יש להצטייד באטבי עץ צבעוניים בצבעים תואמים לכרטיסים)

משחק חשבוני גילאי 4

צעדו מהטיפה אל הענן בכל תור על פי הכמות שמורה הקוביה. המנצח - מי שהגיע ראשון...

צליל פותח וסוגר

מניחים את הכרטיסיות עם המטריות (כרטיסים ורודים) בערימה אחת הפוכה
ואת כרטיסי התמונות בערימה נפרדת (כרטיסים תכלת) בכל תור מוציאים כרטיס משתי הערימות,
יצאה מטריה פתוחה? הילד צריך לומר את הצליל הפותח של התמונה,
יצאה מטריה סגורה? הילד צריך לומר את הצליל הסוגר של התמונה,
ילד שידוע לומר את הצליל מקבל אליו את כרטיס התמונה, כרטיס המטריה חוזר לתחתית הערימה.